

Lục Tỉnh Tân Văn

開新省六

ĐƠN MUA - NGUYỄN-V-CỦA

ADMINISTRATION

ET REDACTION:

Saigon, Rue Calmet, 453 455 (1er Etage)

ĐƠN MUA - NGUYỄN-V-CỦA

Một năm 0 000
Sáu tháng 3 000
Ba tháng 2 000

Mua báo thì lễ từ ngày
đồng 1 và ngày 15 mỗi tháng
mà phải trả tiền trước.

GIẤY BÀN:

ẤC-KY, LẠC, ĐAI-PRÁP
VÀ TRƯỚC ĐIA.

Một năm 7 500
Sáu tháng 4 000
Ba tháng 2 250

On s'abonne sans frais dans
tous les bureaux de poste.

NGÀY THỨ HAI, NGÀY THỨ TƯ VÀ NGÀY THỨ SÁU

Mỗi số bán lẻ 0 500

TELEPHONE N° 175 Adresse télég. : LUCIFRE-SAIGON

POUR LES ABOUNÉS, s'abonner

à SAIGON : Aux bureaux du Journal.

à HANOI : Aux bureaux du Trung-
Bac-Tân-Văn.

On traite à forfait pour les
contrats de longue durée. Les
prix sont payables d'avance

MỤC LỤC

1. - Nhà - Bản - Annam.
2. - Phất cờ đại thương.
3. - Nghĩ-sĩ-tử.
4. - Thương-nhơn Thủ-dầu-một.
5. - Thuốc Gôôp đã ngon mà lại rẻ.
6. - Lời lặn của người Bắc.
7. - Thông báo.
8. - Thêm một.
9. - Một thủ thuật là nên hát.
10. - Nam kỳ thương sách.
11. - Hội Nông-nghiệp Trương-lê Mythô.
12. - Hướng truyền.
13. - Trà-hủ Thủ-dầu-một.
14. - Văn-nghen.
15. - Trà Annam có rồi.
16. - Tự do diên đàn.
17. - Tín Đổng-dương.
18. - Phụng-kim-Huê.

NHÀ "BẢN" ANNAM

Theo tin mới của ông cựu Đốc-phủ-Mầu Mythô, chiều bữa 4 Octobre 1919, chín giờ tối, hào gia phủ họ cùng quan hàm chức xã nhiệm tại nhà hội khuyến-học ở đường Aviatour Gerros Saigon, đọc và bàn luận về sự hùn hiệp lập nhà Bản Annam hầu giúp canh nông, thương-mại, kỹ-nghệ Nam-kỳ cho đở số.

Hiền-diên:

Viên-quan; M. M. Diệp-văn-Cương
Bùi-quang-Chiêu, Hồ-văn-Trung,
Hà-minh-Lộc.

Nghi-viên-quản-hạt-hội đồng: Liêu-sanh-Hậu, Trương-văn-Ngân; Trang-sư Monin, Lương-khắc-minh.

Hào-gia; M. M. Lê-phát-thanh, Lê-phát-Vinh, Nguyễn-hữu-Hào, Huệ, Hối.

Thương-nhơn: M. M. Nguyễn-văn-Cửa, Trần-quang-Nghiêm, Ng.-v.-Hối, Nguyễn-hữu-Sanh, Ng.-thế-Ngọc, Mẫn, Nhung, Nhung, Khá.

Chủ bút Báo-chương: MM. Ng.-phủ-Khai, Nguyễn-chánh-Sắt, Nguyễn-kim-Đình, Nguyễn-lê-Thức, Hồ-văn-Lang, Diệp-văn-Kỳ, Lê-hoàng-Vân.

Đầu phòng Mật-thám: M. Etievant.
Đứng chín giờ rưỡi, mở hội; ông Diệp-văn-Cương là người tuổi tác hơn hết, xướng từ xin cứ đặt bản hội tạm. M. Hồ-văn-Lang hỏi ông Diệp: Trước khi cử bản hội tạm, xin tỏ cho biết mới nhóm đây làm việc gì. Ông Diệp liền giải:

« Đàng thời đồng-bang ta đã thực tình ra chen lẫn thương-trường, cạnh tranh quyền lợi, cho hay quan trên thấy đều vi ta, để lòng van giúp cho ta, song ta còn thiếu sức, cũng vì ta muốn tranh thương-chiến mà ta những còn thiếu huyết mạch, găm cống khó mà tranh. Muốn cho đồng-bang có đủ sức mà tranh quyền lợi nhà, tranh cách ngay thật hiền lành, tranh mà biết trọng quyền người đến xử ta kị ngụ, nên M. Đốc-phủ-Mầu mới liệt-qui tôi đây, bản luận lập nhà Bản Annam, là sách-mẫu trong cuộc thương chiến này đó. Vậy xin mời liệt-qui bấy chọn người, cứ

đặt bản hội tạm đi, dựng rồi đối luận, song xin-liệt-qui chưa hàng viên-quan ra vì phận sự khó toan gánh vác. - - - - -

M. Đốc-phủ-mầu làm hội-trưởng, M. Nguyễn-hữu-Hào Phó-chủ-Hội, M. Nguyễn-phủ-Khai, Từ-hàn, M. Nguyễn-văn-Cửa Thủ-bổn, M. M. Lương-khắc-Ninh; Trương-v.-Ngân; Lê-phát-Vinh, Liêu-sanh-Hậu và, M. Huệ, làm viên-chức hội tạm.

Cứ xong ông Diệp-v.-Cương nhường ghế lại cho ông Đốc-phủ-Mầu lên ngồi Hội-trưởng, an vị, M. Mầu xin nhường lời cho Trang-sư Monin thuyết luận.

Nhắc lại khi cử bản hội tạm rồi, ông Diệp-văn-Cương nhường vị Hội-trưởng cho ông Đốc-phủ-Mầu, ông Diệp mới luận chữ viên chức này đây lại một bản mà luận biện; ai nấy đều tự, duy có M. Lê-phát-Vinh không muốn rời chỗ chỉ, nên ông Diệp có nói:

« M. Vinh, lên đây mà lên mà giúp cái ánh sáng của thành Paris cho bản hội. »

Bởi cơ, khi ông Đốc-phủ-mầu làm vị Hội-trưởng rồi, những lời cho Trang-sư Monin; Trang-sư Monin đứng dậy chào cả người trong hội và cảm ơn hội có lòng tưởng đến mà cho ngài dự thỉnh, bản luận lập nhà Bản Annam, mời M. Lê-phát-Vinh lên ngồi mà giúp cái ánh sáng của thành Paris, mà rằng:

« Không. ngài nói vậy tôi xin lỗi mà đở lời ngài; ngài muốn cho M. Vinh đem cái ánh sáng của thành Paris vào đây mà chỉ. Để mồi ai lại chẳng biết thờ tạo thiên lập địa cái ánh sáng trở tại phang Viễn-dông này trước, lần-lần cái ánh sáng đó mới dời qua phương Tây. Vì chữ tôn mồi có ánh sáng lựa phải cầu ánh sáng nào khác hơn cái ánh sáng của phang Viễn-dông, là cái ánh sáng đem ngay, giờ này rạng mọc giữa chúng ta đây. (Cả hội đều vỗ tay khen lời rất rất khôn khéo). Xin lời chữ tôn, tôi dùng tiếng chung mà gọi

chúng ta, thật lỗi với chữ tôn, song nghĩ vì chữ tôn đã niệm tình huynh đệ muốn cho người tây-người nam giao nghĩa liên-lạc nhau nên cho tôi vào đây; nếu chữ tôn chẳng để phần hèn tí lời như người Annam mà cho tôi xưng hô như vậy, thì may mắn cho tôi lắm đó, (vỗ tay)

« Chúng ta vốn biết, dầu nước nào cũng thế, dầu nông-thương-kỹ-nghệ chi cũng vậy, cho đến người cũng vậy, lấy huyết mạch làm đầu; có huyết vận chuyển ngũ tạng mới thông, bằng chẳng thì người khó mà vận động. Nông-thương-kỹ-nghệ lấy đồng tiền đồng bạc làm gốc, nếu nay chúng ta muốn ra t-anh quyền lợi với người ngoại bang, lấy sự ngay thẳng công bình mà tranh, vẫn biết trên có Chánh-phủ dưới có người Langsa, sẵn lòng van giúp chúng ta, dầu cột với chúng ta làm cho nên việc, mà chúng ta thiếu cái huyết mạch đó mới làm sao mà vận động.

« Chúng ta muốn hùn lập nhà Bản, ấy là vì kiến cao xa, rất đáng kính phục làm đó, vì hệ chúng ta mà có nhà Bản rồi, chúng ta muốn lập hội Thương-mại, hội Canh-nông ấy là bền vững, bằng chẳng vậy, dầu chúng ta có lập hội hùn chỉ lớn lao bao nhiêu đi nữa, vì cũng như người không xương sống, nhà không cột khung vậy.

« Chúng ta muốn lập nhà Bản, vốn mười triệu bạc (10 000.000 000), chúng ta phải nhìn biết rằng việc lập nhà Bản là một việc cả thể, phải để ý từ người rồi sẽ làm, bản luận cho đảo để rồi sẽ định, chứ có tưởng để mà làm, làm rồi khó sửa. Trước giờ còn trước mắt, chúng ta sợ biết, ấy là nhà Bản Cochinchine ngày trước đó.

« Muốn cho sự tích-chung này kết quả, tôi chen vào đây để lời khuyên chữ tôn, chữ tôn liệu lấy đức nào trả thì làm, đều nào chẳng vira thì cái. Vậy chữ tôn hãy nghe tôi đọc mục đích hội, vì chữ tôn mà tôi lập ra đây, song trong đây cũng có đều trọng đều khinh, nên tôi xin đem những điều ông bàn hết là trang đầu để giải cho chữ tôn luận cái.

« Kêu hùn lập một nhà Bản biểu là nhà Bản. (Hiệu chỉ đó, hiệu của hội có hệ trọng lớn; vì chi tên để sao cho mình bạch, người trong thấy liền hiểu biết)

« Hàng cái lập tại Saigon, cũng là trong các tỉnh Nam-kỳ tùy sở định của đại hội.

« Vốn mười triệu chia ra làm một triệu hùn, mỗi hùn mười ngàn bạc

« Giấy biên lai cho người có hùn cầm hoặc là đỉnh danh hoặc là chấp-thủ.

« Nhà Bản này lập ra, để giúp vốn cho hội canh-nông, thương-mại, kỹ-nghệ đã lập hoặc sẽ lập, v.v.v.

Khi đọc dứt, ông Đốc-phủ-Mầu, mới để lời hỏi:

1° - Hiệu nhà Bản

Trang-sư Monin xin đề hiệu, nhà Bản Nam-kỳ. Ông Bùi-quang-Chiêu luận rằng nhà Bản này lập ra trong Nam-kỳ mà người Annam toàn cõi Đổng-dương hùn đợc. Ấy vậy chẳng nên gọi là nhà Bản Nam-kỳ, nên để Banque nationale. Ông Diệp-văn-Cương xin để Banque Franco-Annamite. Ông Hội-dồng-Ngân nói: đã muốn lập nhà Bản riêng của Annam mà để Franco-Annamite thì tiếng người Annam không tron. M. Monin nói: muốn vậy thì để Banque Annamite nhậm hơn.

Phần nhiều trong hội đều thuận ưng đề hiệu.

Nhà Bản Annam

2° - Giấy phát cho người có hùn cầm làm bằng phải giấy đỉnh danh hay là giấy chấp-thủ?

(Titre nominatif ou au porteur)

Ông Diệp-văn-Cương xin định iron là giấy đỉnh-danh. Ông Bùi-quang-Chiêu đáp rằng làm như vậy khó cho người hùn khi muốn bán phần hùn mình. Nếu giấy chấp-thủ, khi muốn bán, để một đàng lấy bạc một đàng lấy giấy hùn thì xong, chỉ u giấy đỉnh danh, muốn bán phải tới hội làm giấy lấy tờ nhiều chuyện. Vậy thì mình chia phần hùn làm tư, ba phần giấy đỉnh danh, một phần giấy chấp-thủ, dầu giấy ấy có sang tay nào cũng không hay. Ông Đốc-phủ-Mầu nói chúng ta đã chẳng muốn cho phần hùn lọt vào tay khách-tru, thoàng như một phần tư ấy sẽ bán lọt về tay khách-tru mới sao? Ông Diệp-văn-Cương nói: Nếu sự vậy thì một phần tư giấy chấp-thủ ấy để riêng cho người Langsa. Ông Bùi-quang-Chiêu nói: sao lại để cho người Langsa mà chẳng để cho người Annam? Một phần tư đó Langsa hay Annam gì cũng được.

« Mọi lời hội không dành cho giấy chấp-thủ, để phân giấy phần hùn đều là giấy đỉnh-danh.

XA-BONG MAT-XAY
Tôn nhà Bản Annam đương

Hiệu

Con ngựa một sừng

HAO-VINH Công-ty
(HÀNG ANNAM)
106 ^{bis} Rue Lafitte, Saigon
ABENT EXCLUSIF

3* - Phần hướng của Hội-viên sáng tạo

Chư Hội-viên đều ưng phở phần tư lưỡng ấy.

4* - Phần hùn của quản-lý nhà Bản

Định mỗi người đương chức quản-lý nhà Bản phải có ít nữa một trăm phần hùn.

(Chỗ này nên bài-bác, song chẳng rõ sao hội-danh đề vậy. Một cái nhà Bản vốn mười triệu mà người quản-lý có 100 phần hùn thì ra 1000 đồng bạc, ít quá. Ít nữa cũng 1000 phần hùn chớ.)

5* - Bản hội tế nhà Bản

(Conseil d'Administration)

Theo phép bản hội tế phải cử từ 7 người tới 21, vậy hội định đặt 12, ba người Langsa, chín người Annam, mà chức hội-trưởng phải để cho người Annam luôn.

Cũng có bản cái một hai điều khác nữa, song nhằm chẳng cần ich chi lắm. Bản cái xong, quá mười một giờ, bãi hội.

Muốn biết Annam-bản Annam giúp ích cho Nhà-thành thế nào, nếu hùn hay chẳng hùn, xin liệt qui đợi kỳ sau, phân giải.

LÊ HOẢNG-MTU.

Phát cơ đại thương

(Tiếp theo)

Vậy ta nên tập-tán tình nhìn nhọc mới được, và ta nên xét rằng: ấy là những người đến vào giúp ta đó, nay đến coi chơi có ngày cũng mua cùng là đất anh em họ đến mà mua.

Nếu chẳng ai đến tìm ta mà xem thì có biết ta bán món chi phỏng sau có cần dùng hàng đến mà mua; cũng lắm lúc gặp nhiều việc cực lòng song bán-tán thì mỗi người mỗi tá, ta chớ chấp nể cho mét và chính lòng người mà mất mỗi hàng, đó là phải làm sao cho vừa ý mọi người thì cũng chẳng dễ; hoặc như có đơn bán con gái đến mua thì khá giữ nết-ta là chính chẳng nên cợt, nói chơi, ấy cũng là một điều không tốt.

Khi người ta muốn coi những vật chi để nhâm chỗ khó lấy, cũng đừng tiếc công, phải lấy cho người ta xem, chừng người ta đi rồi phải lo sắp lại tủ lể.

Đừng bán như vậy hay thối hàng nào gần hết phải ghi kỹ lý do hàng chúng mua hàng có nhớ mà mua, hoặc còn mà cắt trong kho thì phải nhớ lấy ra, vì khi có nhiều việc rồi bỏ qua, có môn cắt hoài trong kho lại chẳng ai hỏi tới, lâu ngày quên đi, thì môn đó phải cũ hư đi chẳng.

Cũng nên sắm một cuốn sổ nhỏ để biên kỹ những việc mình tính sẽ làm ví dụ như: Định tới tháng nào phải gọi thợ trước bên Tây mua hàng bán cho kịp tết Tây, thì biên vào cuốn sổ ấy đừng coi cho nhớ mà lo liệu trước, nếu trễ đi thì thất lợi.

Trong cuốn sổ đó phải có đề ngày, mỗi tháng mỗi tương, từ tháng giêng tới tháng chạp. Khi rảnh thì làm ra mà coi tháng nào phải làm việc gì đáng có thì ghi mà lo liệu, hoặc có nhớ điều gì thì biên vào đây cho khỏi quên.

Bất cứ việc chi phải lo trước như vậy, mà có khi còn xảy ra đều cần trở phải trở nài thay.

Chớ tham lam, mua bán tình cho phải người phải ta cho công toan đừng muốn đặng cho mình mà hại cho người, như đồ hư, đồ xấu mà tra bán rồi tốt, chớ bán mất tâm, khả liệu

làm sao cho hàng được tiếng thiên hạ cho là tiệm này bán nời, bán nời. Phải coi chừng món hàng nào ẽ để lâu ngày bán không đặng khả lo giới cho các tiệm quen bán chịu huê-hồng một ít, hay là bán vốn, bán lỗ một chút, chớ tiếc để lâu, vốn nằm đó và cũ hư đi.

NGƯỜI QUẢN-LÝ

Đã ra đứng đợi cùng người mà đưa chen vào, trường lợi danh, trước hết phải tự xét lấy mình có đủ tư cách hoàn-toàn mà tự-chủ tự-lập chẳng, như có kém thiếu đều chi thì lo học tập thêm nữa. Nhưng là đức tánh, nếu làm người thất đức thì ai nấy cũng đều rõ là người chẳng làm chi được cả, nếu ở với bè-bạn tôi-tớ mà chẳng có đức thì chẳng có người ở bên-giải cứu-dẫn mà dùng; đối với người trên vô-lễ, đối với kẻ dưới kiêu-cang, đối với thương-khách đối-giần, cả các điều ấy đều do bởi đức tánh mà hại cho việc làm ăn cả, và chẳng nói làm chi như trà-rượu, say-sưa, có-bạc nợ-nần, sắc-dục, chơi-bời, thì trong gì mà kinh-dinh lập-nghiệp.

Vậy thì người đứng ra lập-nghiệp có tài cho máy mà thiếu đức cũng không đặng, người có đức mà không tài cũng không rồi; ấy là kẻ sơ nonn tất, vì cái đạo làm người các đều luân lý cũng đã có nhiều sách quốc-văn cho ta traun dồi đạo đức ai nấy cũng đều biết, đây chẳng phải nói nhiều về đức ấy, song tôi chỉ nói sơ lược những điều đại khái về bản-phận người quản-ly một ít mà thôi: Phạm muốn ra làm việc chi phải kỹ càng mà xét đều hơn lẽ thiệt, phải nghiên-cứu cho tận cùng, nghĩ làm sao mà lợi, làm sao mà hại, nếu đều lợi như có thể đẽ được thì đứng bỏ; nếu hại thì đẽ bỏ được cũng đứng để; chớ thấy việc hại nhỏ mà khinh rời sau thành ra lo, ấy chẳng khác như dưới lòng ghe có một lỗ một mà có thể hại cả chiếc ghe lòn.

Các việc tồn phi làm ăn lợi hại đều liệu mà xướng-xuất, phải quảng tâm suy-xét, đã kỹ càng suy xét mà muốn làm một việc gì, dầu có biến ra đều chi ngăn trở cũng chớ chi nhân-nại kiên-tâm lo giải cho xong, gắng-công làm chớ được, có sự đột cho tới cái mục-đích của ta quyết định thì việc gì là không thành, người ta nói có phải làm quan có gan làm giàu, nên thì thì lại người làm sao ta làm sao, chớ nhúc-nhắc phải sôi-sắn và quyết đoán, nên để đặt chớ chần-chẫn, cũng chớ có can đảm mà làm việc bần-phần, chẳng khác nào người ra chôn chiến trường trong con hồn loạn nếu chậm gan chẳng ra tay thì đoán thì ắt phải thọ hại, lẽ can tranh nào tất cũng thế cả; chen lấn được một bước thì cố giữ chặt ra một bước, đừng ngã lòng mà thôi bộ, được thể mới chen lấn vào trường cạnh-tranh kịch liệt cùng thiên hạ. Đã chường mặt ra cùng thiên hạ, ta nên tự nghĩ mà ví như ta đứng trên diễn đài, muốn ngăn con mắt xem ta, xem tài năng, xem đức tánh, xem chí của ta, ta há chẳng đẽ làm ra.

Xin nhắc lại: đứng ra làm một tay lái buôn thì rằng bất tài cũng không đặng, thất đức cũng không xong, mà thứ nhất chẳng khá tra, vì thiên hạ ai cũng quan phòng con buôn đối-dã, con buôn lừa-đảo vì con buôn có thể phỉnh người, có

thể đòi nước; mà kẻ người biết lánh xấu ta rồi thì chẳng còn mong làm ăn với ai được nữa.

Người lái buôn cứ chi phải cần thận trọng việc làm, sắp đặt cho có thứ tự kỹ lưỡng như toa vé, giấy tờ chớ để lộn xộn đều ấy khá cần thận làm việc chi-tiền phải tức kiem mà chớ bôn-sên, gác-gao và phải siêng-năng xem xét trước sau công việc làm của bạn-bè tôi-tớ, thường phạt phải phân minh và quan phòng người ăn ở gian tham.

(Sưu sẽ tiếp theo): LỸ-HỮU-DU.

Nghĩa-sĩ-tư

Bây lâu này bao nhiêu cái tâm nào của đồng bào ta đều thấy chìm chú vào cuộc « Tự-do Lý-lại » mà giành giữ lấy lợi quyền trong nước, đồng có lo cái vận mạng sẽ đến cho quê cha đất tổ chúng ta. Mà cũng vì anh em trong lục châu, mà như là Saigon (Chợ), chăm chăm vào cái cơ sẽ đến rất rực rỡ — mà cũng thiệt đáng chăm, cũng thiệt rực rỡ — nên quên lòng hay là để lại một bên cái việc đã qua đáng ghi tạc, đáng sùng phụng, ai ai cũng từng lo đến. Và cũng nhờ có cái đã qua kinh trời động đã mới có cái vận động mới lạ bây giờ, mới có thể lực đủ mà trông mong cho thành hiệu cái sẽ đến rất rực rỡ kia.

Cái đã qua ấy là gì? — Là cái

Nghĩa-sĩ-tư

Than ôi! Trái bòn năm dư mưa huyết gió tanh, làm cho cả hoàn cầu đều thấy kinh động, gồm ghé cho lũ Điều-dương (Teuton) bầm bầm giốc dưng hơn đả cuồng quyền đả mã giữa hơn bốn mươi năm trời, muốn đem ra mà để cho đập cho nát cái tự-do, công-ly của nơn loại. Vậy mà vì ai nên nói cái cuộc vinh quang ngày nay? — Có phải cũng là nhờ mấy trang anh hùng hào kiệt của các nước đồng-mệnh nhe xem tâm mạng, lược đạn xông lên, chẳng quân vào chét ra sông, chỉ biết máu nau trong lòng có một niềm: « Trừ tuyệt cường quyền, bảo hộ công ly » mà làm cho dân năm châu ngày nay ầu ca an lạc đó chẳng?

Chúng ta đây cũng Đại-pháp đã hay tình thấy nghĩa trời, keo sơn gắn chặt, nên chi từ khi khởi cuộc chiến tranh, phải tự ta là phải ở làm sao con nước chung như con đê, dầu cho mấy triệu triệu tiền tài cũng chưa đủ kể, mấy trăm ngàn sanh mạng cũng chẳng đếm vào đâu, chẳng qua là lẽ đương nhiên như vậy. Song chi từ từ mới lòng sớn mà chẳng tỏ ra nời hành sự thì thật đáng. Vậy mà cũng may, may là không kể mấy kỳ nghĩa quân quốc-trái, Đông-dương, đều đã thàng số hơn các thuộc địa khác, mà đồng-bào ta lại còn biết rằng cái nợ huyết trời, nhậm mấy trăm ngàn người đành chịu xa chúng mà, bỏ bỏ con mà hi sanh cái bang nghĩa mới mượn giọt máu đào mà tỏ nên thần ai Pháp-Việt cho đặng bên chắc hơn.

Những kẻ anh-hùng vì nghĩa ấy, tuy cái tình anh hùng lần theo nội có ngàn mây, mà cái công đức to tát rõ ràng, chúng ta đây ai ai cũng phải mang đội. Mang đội phải, mang đội biết bao nhiêu! Và ai trái nhớ kẻ trông cây, là thường tình như vậy. Huống chi ta đây đã khởi đả mưa chái gió, om trống gỏi chiến, mà ngày nay đặng chung hưởng thái bình, lại đành quên kẻ đã vì chúng ta mà liều thân bỏ mạng hay sao? Chẳng nói làm chi mấy người về đặng quê hương, ít nhiều cũng có hơi vũ lộ, mà chúng ta cũng chẳng nên quên rằng mấy kẻ ấy đã đi làm thế phận sự cho ta. Còn chi như người rồi ro số hệ, mấy phen

lao khổ mà lại chẳng có ngày rầy, đã vì chúng ta gây nên cái cuộc vinh-quan, mà lại chẳng cùng ta chung hưởng được, thì ta đành quên lửng, nỡ để lại một bên chẳng?

Không, chắc ai cũng nói không. Mà quả thiệt là không. Nào là Bentre, nào là Trávinh, đâu cũng đã có làm bia kỷ-niệm mà ghi tạc công đức những kẻ tướng sĩ trận vong là người ăn ngon của chúng ta, mà cũng là ăn ngon trong nơn loại. Chỉ duy một mình Saigon, Chợ-lớn, Gia-định là ba chỗ xứng thuyêt trước hết, mà cũng đáng làm trước ai hết, may lại chẳng thay gì hết. Nên tôi kính xin nhắc.

Nghĩa-sĩ-tư! Nghĩa-sĩ-tư!

Thương nơn Thủ-dầu-một

Đồng-bang thương-nơn Saigon xin Thương-lưu ở Thủ-dầu-một làm ơn chuyển các lo đương và chỗ ở trong tỉnh Thủ-dầu-một đặng để bàn tính việc giao kết. Trả lời, báo-báo sẽ ần hạnh.

Thuộc Gò-váp đả ngon mà lại rẻ

Nghĩ về đồng-bang là đang lúc tranh-tương rần-rộ này, có nhiều tiếng mới phát ra mua bán cá như, thì tôi hết lòng lo lắng cho đồng-bang ta làm: vì vận sự khởi đầu nan, e khi muốn việc khó tránh khỏi sự mua làm bán lo với khách-trá chẳng? Như là vật mua bán như thuốc Gò-váp, là một việc rất khó thông khó hiểu, mà lại đẽ làm giá-cả hơn hết. Nơn vì các nhà trồng thuốc đều có thứ tốt xấu khác nhau, nên có ngon có dở không giống nhau bao giờ. Vậy nên người mua, nên không tin-tưởng lịch-lam, [không biết cách nếm, cách xem màu thuốc thế nào là ngon là dở, thì không tin-phao định cho chính giá, cho khỏi làm đặng. Và lại còn có nhiều thứ « thuốc-giao » là khác nũa; kẻ sao xiết việc thương nơn đả đả!

Như tôi nay, chẳng qua là: Từ tôi ra buôn bán thuốc Gò-váp đây, kể đã 9, 10 năm trời, làm phen lời lỗ, nhiều khi mắc bấu bị làm; vì thế mà gọi «đương lâm-lạc lúc ban đầu, tôi đã từng trải qua lắm lúc rồi, thì nay tôi đâu nỡ để vậy mà xem. Vậy nên chớ tôi xin» này đẽ má xướng ra làm lời quảng-cáo này đẽ giúp bạn đồng-bang ta trong lục châu đặng rõ.

Nguyên xưa nay các tiệm bán thuốc ở tại Chợ-lớn, My-tho, Trávinh, Bentre, Bacleu và những nơi khác của tôi đem về bán lại. Và tiệm tôi cũng có cất sẵn một vài thùng để bán lẻ, định giá chỉ người mua lẻ bán lẻ, cho có lời từ 0,10 đến 0,30 mỗi một đồng bạc vốn mua.

Còn các tiệm gần như Saigon và Chợ-lớn, thì tôi lại chớ thuốc đến tận nơi tiệm cho.

Vì muốn đẽ giúp cho đồng-bang ta thành công, nên tôi chớ khác, làm thuốc cho người bán lẻ như cũ.

Vậy anh em, nếu mua của tôi, đẽ khỏi sợ làm giá cả, đẽ giúp đồng-bang nơn việc, mà lại kết giao đặng dễ dàng càng bên.

Định mỗi ngày; từ 7 giờ đến 9 giờ sớm mai, thì tôi có mặt tại tiệm tôi luôn luôn, nên xin chớ-tôn muốn thương lượng đều chi hãy đến trong giờ ấy. Hoặc ở xa thì xin viết thư cho tiệm.

Hiệp-Long hiêu

ở gần chợ Bình-tây, Chợ-lớn. Chủ-tiệm: PHẠM-VĂN-TRƯỚC kính cáo.

Lời luận của người Bắc

Đề-chê Bắc-hóa khô hay ướt?

Nghe câu văn đề «Đề-chê Bắc-hóa khô hay ướt?» thì muôn ngàn người đều bay đi báo rằng: đề hoặc rất dễ, đề làm, có lẽ... Các ông chắc cũng cố gắng lấy một đề một lẽ đích đáng mà trả lời như thế, chứ phải là buông lời nói có, dơng-dị đầu... Có, và lẽ của các ông sẽ bằng mà nói trước có ba điều: điều thứ-nhất, vị lòng nhiệt-thành của người đã đưa nhau trong Nam ngoài Bắc, nào là có động sự đề-chê, nào là có động sự phê-hà, và lợi-quyên; bao học lấy nhau, bình vực cho nhau, từ già, trẻ, lớn bé không ai là không biết. Cho nên nay người ta đã lập nên năm tiệm lớn nhà bán buôn, để tranh lợi quyền với người Tàu, rần đé nhau chớ mua hàng hóa Tàu, sự ấy đã phát hiện ra khắp các, dù không nói cũng đã rõ vậy. Bằng theo lý ấy mà nói rằng đề, thì thật vẫn phải làm nào có sai lầm... Đề thứ hai, vị trong sự thương mại, kinh-tế, nhờ có tiền mới lập được cơ nghiệp lớn lao, mà đã có tiền thì phải có người chủ trương, có kẻ phù-tà, giúp công, giúp của, bán đất mua may mới thành hiệu, nhưng sự ấy thì hiện nay ta đã sẵn sàng cả rồi: ở Nam-kỳ thì đã có ông Nguyễn-phủ-Khai chủ bút báo Tribune indigène mới xuống cử lập ra một công-tỷ thương mại tư-bản có đến mười vạn đồng, chủ ý để trực-tiếp với các nhà thương mại nhập-cảng người Pháp mà mua hàng hóa đem về bán lại cho những nhà buôn bán của ta; ở Bắc-kỳ thì các bậc thân hào và các nhà cự-lũ trong công đồng tâm hiệp lực với nhau đồng một ý kiến ấy, cho nên các ông đáp rằng rất dễ cũng phải lắm.

Đề thứ ba, cái phong trào liên-lạc, đoàn-thể, của người hiệp kế là không được nhứt-tế, thì đã có nhà Báo thông tin cho cùng khắp, như mới rồi ông Nguyễn-phủ-Khai, ông Nguyễn-chánh-Sát, Nguyễn-thành-Úc, đã làm những bài diễn-thuyết có-dòng sự đề-chê trong báo L.T.T.V. rất hay để khích động lòng người ta, vậy lấy đoàn-thể, tranh lấy lợi quyền.

Lại mấy bài xã-thuyết của ông Mộng-huê-Liên, dân biết bao là lời hay ý lạ để khuyến mien từ dân ông dân bà nước ta biết tư nghĩa vị thế nào là phải là chẳng... Suy theo ba điều đã kể trên này thì tưởng sự đề-chê Bắc-hóa thật rất dung dị làm vậy. Hời như thế, đáp như thế, thì một trọng công chung rạp yếm-diêm, còn ai lại bắt bẻ gì được. Nhưng theo ý tưởng của tôi: thì sự đề-chê rất khó vậy. Tưởng đầu đại đầu ngu cũng xin to hét lời; ý dấn vọng đều quê dân xin bán cạn lẽ: Tưởng là tưởng trong nước ta đã từ mấy ngàn năm trước đã thấm theo văn hóa lễ-nghi của Tàu, bao nhiêu người thác lễ của đều có một diêm «Taux» ở trong trí não, ấy là chỉ khảo-cứu những sự lễ-tự, học văn thi thày để dùng lễ-nghi chế độ theo «Taux»; ấy là cái thói cũ rất khó gạt-trừ cho khắp trong quyên-quí, ngoài chốn thôn-rang; còn như kẻ đến sự thụ-dụng của ta trong những nơi can hệ nhất là ở sự quan, hôn, tang lễ lại càng làm nữa; thử xem nhà quan có hay nhất ở Triều thì có ít thuộc, ở quận thì có phủ-huyện tổng xã; mỗi khi nghe cửa

quyên động dao thước, thì tất nhiên ở các tiệm khách-trú đất rượu trà, vàng bạc, bánh mứt hương đèn; mấy thạp trà cũng xong, mấy lu rượu cũng cạn; đến như ngay Tết, hoặc khi có việc hỷ hạ, tang ma, thì sự thà tục vãng lai lại hơn gấp năm gấp bảy, có khi một bình trà một chai rượu, vào cửa quan rồi ra tiệm khách, luân hồi hoàn-vãng một ngày đơm có bốn năm lượt, số bảy vòng. Khi không mà sinh ra một lễ thói báo đời, làm cho người đời, bụng, kẻ khô lưng, có tháng vị góp liêm sấm lễ mà lương bổng 15, 20 đồng chỉ còn 3, 4 đồng là cùng. tiền ấy ai ăn?—Dù đi đâu, đục đánh sáng, quanh quẩn vào lưng khách-trú. Thời ấy hãy xét từ nhà Quan rồi lên đến nhà dân, trước ở triều sau lên ở quận, gần xa một thế, trên dưới một lẽ...—Đã nói đến sự lễ vật nên nhắc luôn sự phục-dụng: Nước ta há không có tơ trong, vải trắng, cá ngon, thịt béo, đã tươi lại quí, đã đẹp lại bền, tội gì mà nuôi cái mồi khách, mồi vị mồi đãi, mới là sang, mới là quí. Chẳng qua những vật của ta đem bán cho ta toàn phần nhiều là vật phơi khô, loại nâu chín, để bọc ló giữa trán ai, đây năm mấn trắng mới đến tay ta, nào là hồng tảo, năng, lật, cam, quít, lễ, vải là vật ăn chơi; đến vật soạn-liệu như: Bông-bông, da-tê, cừ-không, bàng-gư, hát-sâm, hoàng-gư-đầu, hùng chướng áp-cực, có phải là toàn vật phơi khô để trần cứu mà đem bán cho không? Đem thau nước rộng, xa bề, cách non, thường từ nơi này qua nơi khác xa đến 5, 6 trăm dư kilômètres, cho nên những người ở xa bề lấy hải-thò (vị ăn ở dưới bể) làm quí, mà kẻ ở xa núi lấy sơn-hào (vị ăn ở trên núi) làm ngon; phải phơi khô luộc chín, đem tạn nếm mà bán cho nhau, mà sự qui chướng, đó ăn ấy thì nên để cho người tậu dùng; chứ nước ta đâu không gần bể, đâu có xa núi, muốn ăn vật gì liền có vật tươi tốt, thiên quí có ngon, thơm ngọt, vị gì béo bở, để mạp, tội gì đem tiền mua mà để khô vô vị...—Kể đến đó tờ lya như vớ như thế xuyên, lếch, lượ, sỏ, sa cho chỉ vài «Taux» này, Tàu làm» vị tất của tàu đã được mười phần vào hàng gọi là «Hóa-chương giá thực.» Thở rồi thấy người mua đạ 8, 9 đồng một áo, đem dùng ít lâu hóa ra sợi chùi lau tay; mười, mười hai đồng mua lấy áo «Cổ» về mặc ít lâu sờn vải thùng vải, có phải áo mặc rồi làm lại cho ta, hàng dệt giá đem lụa ta, thì mà mỗi khi có đám cưới vợ, mua bảy tám bạc trăm bạc chục... Có tiền thử mua lấy tờ vải nước mà đem dùng thử xem có kén, nào thua. Lại có tờ trà hạt trà tươi, rượu sen rượu cúc, chè, long nhãn, lễ tự, quí cam, đã tươi lại ngọt, đã ngon lại giòn, tội gì phải ở-long, làm trà, khô-lột, gia-hi, hồng táo, đem bán cho tôn tiền phí của; lấy tay cầm bó, nói một sự mười, lợi hại là thế, hơ kén là thế; nào kẻ cao-minh kiến-thức thử xét thử sự này nhau trừ khử, chớ nên cứu mà làm gì. Thế mà sự ham của lạ, ưa xa lạ, dân mà tiền còn có dùng có hưởng.

Đền như một sự lễ nữa là người ta có tánh cơ bạc, đánh với ta (cái «bôi»), chơi với «các chú» mới làm của làm tiền, lại được ăn no uống say có bạc cầm tay là phần khác! Ai hay nói chẳng như lời, trời không nghe miệng; bán hết ruộng tiền can ruộng tạo, nhà nghèo nhà ruộng có bao gia sản, cũng vì nghiệp hút Me mà hết—sự ấy mới hại cho chớ. Khách-trú có người cỡ bạc chuyên-môn, đã đặt thành sách mà dạy nghề đánh bạc, có những câu quyết rất là thần-tinh như: «Lam-trường-tâm-bình, khi-bình, phùng hồng, tức phát, ngộ thông tức nhân» v.v. Nghĩa là: đến sông đánh, tâm khi phải

bình tĩnh, gặp khi đó thì đánh to, gặp hời đen, thua nên nhịn, như thế có phải nghề cỡ bạc đã nên kinh; nghề cỡ bạc của «Khách» chẳng phải là nghề cỡ bạc mà thôi, cho đến sự thực-đàn khai khẩn công vi đó mà ra nữa, coi như đời Minh-Mạng thanh sơ, dân Tàu qua ăn nạn nạn ngàn người. Vua ta cho khai khẩn hai tỉnh An-giang Hà-liên bảy giờ đó, họ chịu nộp thuế cho ta gọi là «Huê-chi-thuê» tức là lấy hồ (xâu) cỡ bạc mà nộp thuế, vậy. (Sự ấy ở sự cỡ chếp nào phải truyền ngoại). Thế thì sự cỡ bạc ta nêu, chừa, phải từ, chớ nên chơi với các chú nữa. Mưa riu qua mặt thế, đánh trống qua cửa sấm là những đứ nan đi; tiền của đâu mà chịu, san nghiệp đâu mà đường...—Than ôi! là cỡ bạc cũng tham, hốt vật cũng muốn, và lại dạn theo khuôn phép mới, giữ lễ lối xưa, thói lam sao mà các ông, vội rằng đi. Cứ theo ý ngu của tôi, thì tưởng chỉ nên hết bạc mà có đồng, lấy những sự thương mại, những hóa sản, những kỹ-nghệ, ước làm cho người càng ngày càng vững bền, nước làm sao cho người kỹ-nghệ mới mới đến tay ta, nào là hồng tảo, năng, lật, cam, quít, lễ, vải là vật ăn chơi; đến vật soạn-liệu như: Bông-bông, da-tê, cừ-không, bàng-gư, hát-sâm, hoàng-gư-đầu, hùng chướng áp-cực, có phải là toàn vật phơi khô để trần cứu mà đem bán cho không? Đem thau nước rộng, xa bề, cách non, thường từ nơi này qua nơi khác xa đến 5, 6 trăm dư kilômètres, cho nên những người ở xa bề lấy hải-thò (vị ăn ở dưới bể) làm quí, mà kẻ ở xa núi lấy sơn-hào (vị ăn ở trên núi) làm ngon; phải phơi khô luộc chín, đem tạn nếm mà bán cho nhau, mà sự qui chướng, đó ăn ấy thì nên để cho người tậu dùng; chứ nước ta đâu không gần bể, đâu có xa núi, muốn ăn vật gì liền có vật tươi tốt, thiên quí có ngon, thơm ngọt, vị gì béo bở, để mạp, tội gì đem tiền mua mà để khô vô vị...—Kể đến đó tờ lya như vớ như thế xuyên, lếch, lượ, sỏ, sa cho chỉ vài «Taux» này, Tàu làm» vị tất của tàu đã được mười phần vào hàng gọi là «Hóa-chương giá thực.» Thở rồi thấy người mua đạ 8, 9 đồng một áo, đem dùng ít lâu hóa ra sợi chùi lau tay; mười, mười hai đồng mua lấy áo «Cổ» về mặc ít lâu sờn vải thùng vải, có phải áo mặc rồi làm lại cho ta, hàng dệt giá đem lụa ta, thì mà mỗi khi có đám cưới vợ, mua bảy tám bạc trăm bạc chục... Có tiền thử mua lấy tờ vải nước mà đem dùng thử xem có kén, nào thua. Lại có tờ trà hạt trà tươi, rượu sen rượu cúc, chè, long nhãn, lễ tự, quí cam, đã tươi lại ngọt, đã ngon lại giòn, tội gì phải ở-long, làm trà, khô-lột, gia-hi, hồng táo, đem bán cho tôn tiền phí của; lấy tay cầm bó, nói một sự mười, lợi hại là thế, hơ kén là thế; nào kẻ cao-minh kiến-thức thử xét thử sự này nhau trừ khử, chớ nên cứu mà làm gì. Thế mà sự ham của lạ, ưa xa lạ, dân mà tiền còn có dùng có hưởng.

Thiền hạ vô nan sự, Nhơn tâm tự bất kiên. Nghĩa là trong thiên hạ không có sự gì khó chỉ vì lòng người chẳng bền thôi. —Như thế thì nên gắng lấy mà bền lòng chặt gia, và phải biết rằng muốn sự đều khó tại lúc khởi-đầu, thì dụ: Như một sự điện-học năng-lực của nó, thì ai tin, rửa mà người ta gắng mãi có tìm ra cái lợi-dụng rất to lớn, cũng nhờ có nghị-lực, cho nên phải biết cái nghị-lực nên trọng làm vậy.

SÔNG-HƯƠNG (Trun-ky)

Hát bóng Cinéma

Tại hãng de la Pommeraye & Co. ở đường CATINAT môn bãi số 158

Cho mượn máy hát bóng hiện Pa-thét và nhiều loại khác.

Bán máy hát bóng, rọi bằng điện. Khi cùng rọi bằng hơi khí đá.

Bán máy chụp điện, khi để thấp trong nhà.

VIỆC MỚI TRONG NƯỚC

(Nouvelles du pays)

GIÀ BẠC VÀ GIÀ LỬA

Giá bạc kho nhà-nước. Giá lúa, ta 68 kil. chớ tới nhà máy Chợ Lớn (bao trả lãi): 4480 tới 4490

NAM-KY (Cochinchine)

Hào ngọt

Thiền Châu-thị-Hương, 40 tuổi, ở đường Phú-Lạc, buôn bán đường. Bém 1er Octobre, thiềm đường ngũ nghệ kêu văn văn biều mở cửa bán đường, Thiềm càng rằng: ai mua đường làm việc chi mà nửa đêm, gặp làm vậy? Tuy nói vậy, chớ mình buôn bán phải chiều lòng người mua, làm nghề như vậy mới dụi con mắt, quệt hợp quệt, thấp đên, thầy cửa mở hoá, thiềm hoá, là: An trộm! an

trộm! om sòm, Coi lại thì mất hết một lu hàng đường 2000. Tức mình, vì mình sẵn lòng thức dậy bán cho nó mà không không đui, lại lấy đường đi mất, không trả tiền.

Thiềm kiem lại coi nó có viết bông để đầu đó không!

Ăn cướp sát nhơn

Cùng đêm 1er Octobre, lời hai giờ khuya, một đảng ăn cướp chừng 10 đực, cầm cây cầm búa, vào tiệm khách Quang-dông Hoàn-Quới, 42 tuổi ở sau đôn Cây-mai, chớ giáp ranh tỉnh Giadinh. Ăn cướp lấy bạc hiện 5500 đồng, quần áo và trang vật giá chừng 15000 lòi con đánh tội giá thương tích nặng, quá 4 giờ hóa về địa-phủ.

Ac đức thiet!

Bối

Nguyễn-văn-Chắc, 40 tuổi, ở Tân-an, chèo ghe đi bán thuốc, về tới Mytho, tôi không nghĩ đi lại trên con nước, nên đậu lại mà ngủ, không biết ai điem chỉ cho bồi biết ghe có bạc nhiều nên nó mới qua ghe xay rường lấy hết 30000 bạc hiện và đồ đạc chừng 13000. Chú ghe nghi chớ bạn là Trần-vân-Khuê, vì tên này trộm mắt. Kiểm hết lại mà không gặp nó.

Ăn cướp cạn

Trần-văn-Có, 28 tuổi, ở Cholon, xuống nhà chú Nguyễn-văn-Phông, 53 tuổi, ở Gò-chú, vị có việc. Dọc đường bị bốn tên Hồ-văn-Thần, 24 tuổi, Phan-văn-Vinh, Lưu-văn-Đò, và Trần-văn-Huỳnh, đốn đánh và mà giựt cái hoa-vị đựng quần áo và bạc lưng lấy hết 50\$00 Tiền ra hết đặng 3 tên còn một tên nữa chẳng kịp thì chạy chặc không khỏi.

Ăn cướp

Có một đảng ăn cướp chừng lời mười người hồi 1 giờ khuya ngày 22 septembre 1919 vào đánh nhà tên Trần-Hưng-chợ ở làng Mỹ-lộc là Đoàn-văn-Thủ. Tên Thủ và đũa con đều bị thương tích. Tính mất bạc và quần áo hơn vài trăm.

Ăn cướp nữa

Hồi 12 giờ khuya ngày 25 septembre 1919, có một đảng ăn cướp chừng 5, 6 đực vào đánh nhà tên Ng.-Vinh ở làng Đư-khánh, tại gia cũng bị thương tích chút đỉnh. Sau khi ăn hàng rồi trốn. Tại gia tính lại mất hết hơn một trăm đồng.

Dân chém xã-trường

Tên Ng.-v-Sang 25 tuổi ở làng Bửu long, vị gia họ tên Bông là xã-trường đường gần về việc đi hát, bị một kỷ rồi nên ngày 20 septembre bị cấp một con ngựa của ông mình ra rượt cậu xã.

Xin lưu ý

Tại hãng thật hãy giờ có nhiều thuốc «Nam-Hồng-Tế» giả bán tại Sài-gon và đên trong Lục-châu, tôi to cho quý ông, quý bà, dùng làm thuốc giả mạo ấy, chẳng những không hiệu nghiệm, mà còn hại hại nữa. Vậy quý ông, quý bà, dùng thuốc thật của hãng này, chớ đi gót ngọc đến mua lời mà mua, tôi sẵn lòng tiếp rước và ăn lời cho quý vị lòng qui ông, quý bà luôn.

Nếu mua nơi khác thì tôi chẳng nhận là thuốc của tôi, vị trong cõi Đông-Dương này có một mình tôi có thuốc «Nam-Hồng-Tế» mà thôi.

Đến-chính. Madame HIEN, chez M. J. THANH, École des Mécaniciens, SAIGON

Lời 14 giờ trưa sau khi cậu xã ở nhà hội về đi ngang qua chỗ Sang, đứng ở bờ bị Sang đã cho một giao mới mặt, và 2 dao nơi lưng máu ra lai láng. Con hoàng bát cậu xã mới là hàng, hàng tới thì Sang đã đầu thoát. Láng thây có tích vậy nên lại đặt điều cậu xã xuống đường đường điều trị. Còn Sang sau khi chém rồi đóng xuống Biềnhà, đợi 2 giờ rưỡi cầm cái dao vào tòa thọ tội. Việc còn đang tra xét.

Casino de Saigon

Nhà hát bóng Casino Saigon là một nhà hát bóng đúng bựt nhưt hơn hết trong cõi Nam-kỳ này vì những hình hát đều là làm tay nhà Pathe freres là nhà có danh tiếng hơn hết bên Pháp-quốc về hình rọi. Hãy đến coi.

Tuần này có hát tuần. Thị-minh.

Thêm một

KINH

Lời đồng-bang rõ: từ ngày Annam tranh thương với Khách-trú nhậu nay, kẻ lập tiệm này người lập tiệm kia đóng Đổng-bang giao thiệp với nhau cho để. Chúng tôi thường nghe Đổng-bang phân-nân không có tiệm mình và chào của Annam cho người mình dùng cho tiệm. Bởi vậy nên nay chúng tôi hết lòng sẵn sàng làm cho vừa lòng Đổng-bang, xướng lập một tiệm hiệu là NAM-TIN-THÀNH ở đường Testard số 47 (ngang nhà hát bóng mới Edem-Cinéma). Buổi mới, bán chào thịt và cháo trắng, trưa lại bán mìn và hoẵng-thành.

Chúng tôi chịu theo ý Đổng-bang, nên hết lòng tìm được người Annam làm mìn có danh tiếng và cách nấu nướng rất tinh khiết, hiệp theo cách vệ-sinh.

Chúng tôi định bữa thứ 8 Octobre 1919, phẩm rằm tháng tám Annam thì khai trương.

Kính mời Đổng-bang Quý-khách thừa nhân đời gót ngọc đến tiệm của chúng tôi dùng mìn và cháo, cho biết nghệ của Annam mình phát minh thế nào, và xin dạy bảo chúng tôi những điều còn sơ sót. Chúng tôi cảm ơn vô cùng.

Nay kính.
NAM-TIN-THÀNH.
47, rue Testard 47, Cholon.

Một thứ thuốc là nên hút

Người Annam cứ phân nân rằng bạc đồng thiếu không đủ dùng cũng là tràn ra ngoài quốc. Sao không biết rằng ấy tay mình cứ đi mua thuốc lá của nước Trung-Hoa, của xứ Algérie cùng những nơi khác, mà gây nên nông nỗi ấy?

Vậy thì nên mua thuốc lá của Công-ty Đổng-dương-yên thảo là thuốc trồng ở đây theo phương pháp thích hiệp, chế ở đây theo

những cách thức riêng, nên chi phải dạn ngon hơn hết các thứ thuốc ngoại quốc chế đến.

Vậy nên hút thuốc chừa vàn hiệu Coq, hiệu Scaperlati, thuốc vàn rồi hiệu Coq, Favorites, Allié vàn vàn. Cùng những xi-gà hiệu: Mandarin, Bouquet Lotus và Narcisse là những thuốc của công-ty Đổng-dương-yên diệp chế ra. Vihút thuốc ấy là giúp che những người đồng-bang trồng thuốc, và chế thuốc ấy mà lại giữ được tiền-bạc khỏi bị đem ra ngoài quốc.

Nam-kỳ thương sách
(Tinh việc buôn trong Nam-kỳ)

Nam-kỳ ta ngày nay mới toàn lo Đế-địch, Chế-áp Huê-kieu mà dánh-tây lợi quyền chừa Thương-trường, bán đả muối; nhưng mà lúc này gặp gỡ cơ-bộ may-mắn, chắc là mau nên việc cả. Muộn cũng chẳng sao.

Hoặc có kẻ hỏi rằng:
Thờ lực }
Cổ đũ } Tur bôn } Hay không?
Phương pháp }
Đổng-lâm }

Phải! Cổ đũ bôn đều ấy mới dảm xướng hô minh đứơng ra giành lấy thương-quyền; xin giải quyết bôn đều hỏi đó cho người nghe.

Thờ-lực

Chúng ta đã chung nghĩa thông-nhứt nhóm nhau một cõi Đổng-dương; Quán Tổng-thống Toàn-quyền Sarraut đã dánh để cho chúng ta chữ quốc-hiệu Á-Pháp-Lang, (nước Langsa bên A-tê-á) Vậy thì rõ ràng chúng ta ngày nay chẳng phải dân-tộc tâm-thương; nếu một nhà Pháp-Việt chung lo kinh tế ra chôn thương-trường thế lực nào mà mạnh hơn?

Tur-bôn

Thờ sần xứ ta nhiều vật bán ra ngoài quốc đầu bạc vô rất nhiều; chỉ kể ra một thứ lúa, mỗi năm thu hoạch chừng ngoài 50 triệu lực, bán ra ngoài quốc chẳng phải một mình Trung-huê, An ngoài 30 triệu ta đầu bạc 20 ngàn 100 triệu đồng, tức thuế khóa, xài phí ra ngoài, và bị Huê-kieu lập tiệm mua thù lợi rồi, phòng hết 50 triệu đồng. Còn dư về các nhà Đại-phủ, tịch trữ cũng được 30 triệu đồng; kể từ năm 1907 tới năm 1917 đã khỏi ách lực vô hảo lớn năm nào cũng được phong thù; vậy thì: Suy lấy số bạc tịch trữ mười năm nay có 500 triệu đồng, còn năm nay nhà Đại-phủ đó?

Tur bôn như vậy, theo Tài-chánh ta mình cũng cho là lớn lao. Nhưng 50 năm nhà Đại-phủ danh tánh ra sao?

Bắc-liêu

M.M. Cao-bình-Thạch, Hội-đồng-Trạch-Phủ-Bình, Xá-Tý;

Sắc-trắng

M.M. Cồ-Phủ-An, Huyện-Thuận, Huyện-Luông, Huyện-Phát;

Cần-thơ

M.M. Phó-Ú, Hội-đồng-Tiến, Cá-Nhi-Phó-Yên;

Long-xuyen

M.M. Cầ-Tánh, Hội-đồng-Vàng, Hội-đồng-Châu;

Rạch-giá

M.M. Nhiêu-Chánh, Hội-đồng-Bé, Tổng-Kê, Hội-đồng-Lông, Xá-Thuấn;

Châu-đốc

Có Chio-Hạnh;

Sa-đéc

M.M. Thái-viêm-Thành, Thái-viêm-Lợi, Tổng-Tánh, Hội-đồng-Úc, Bà-Năm-Quần,

Hội-đồng-Bình, Ban-biện-Hiển, Hội-đồng-Sao Cồ-Sân-Phúc;

Vinh-lông

M.M. Nguyễn-thời-Burong, Nguyễn-thời-Từ, Đốc-công-Mỹ, Cai-rồng-Trung, Mườ-i-Vòi Cồ Hai-Tho, Phó-Lê;

Travinh

M.M. Lâm-quan-Màu, Lâm-quan-Thời, Ngõ-trung-Tia, Nguyễn-thành-Phương; Centre

M.M. Hương-Liêm, Bà Ba-Người;

Mỹtho

M.M. Đờ-phủ-Xung, Đốc-phủ-Màu, Huyền-Ái, Bà Phó-Vàng;

Tánan

M.M. Hội-đồng-Vân, Phó-Phận;

Cholon

M.M. Nhậ Quan-lớn, Tổng-đốc-Tur, Nguyễn-quí-Anh; Ng. Hữu-Hào.

Saigon

M.M. Lê-phát-Tân, Lê-phát-An, Lê-phát-Thuần; Lý-văn-Mạnh và nhà họ Lý.

Giadinh

M. Hội-đồng-Nghê;

Biênhoa

M. Đỗ-hữu-Bình;

Thủ-đaumột

M. Hương-chủ-Hiền.

Hãy còn nhiều vị về phần tôi chưa hiểu căn nguyên, xin lực-cháu ai rõ biên phụ về đây.

Phương-pháp

Người Trung-huê phân nhiều chăm chỉ học quen nghề Thương mà tăng ra càng trải đất, dặng tranh hành sự buôn bán nghiệp sanh nhai, chẳng luận chi chức qui mưu thần, thế đả Hóa-quì thần h thần, cầm cây cờ Thương-quyền độc-lập trong thế giới này; Có phải là một xứ Annam ta mà thôi; thế thì ngày nay chúng ta chung lo dánh cái thương-quyền để lại chẳng là khó kiếm phương-pháp làm ru? Không có khó chi.

Chẳng phải đi buôn vàng bạc Huê-kỳ hay là mua ngọc bên Tây-ban-nha mà phải tìm phương-pháp nào cho khéo cho khôn, chỉ cứ nói theo hội võ nghệ thương của Huê-kieu đã làm sáng trước mắt chúng ta từ năm 1802 đức Gia-long phục quốc mới cho bọn họ khai trương đến nay hơn một trăm năm, chúng ta học lấy có lẽ thuộc lòng, đọc đi đọc lại mà viết ra thì để như chơi.

Chấp kha phạt kha (cầm cân búa đeo cân búa) khổ chi mà phòng nghị nào?

Khi họ bắt cháo cơm, thì mình cũng bắt cháo cơm, họ lập hàng xén thì mình cũng lập hàng xén v. v.

Ngài Bắc-kỳ ta đã làm choán mà dục cái thương-quyền với bọn Huê-kieu những thứ nào đến bây giờ, huống chi Nam-kỳ ta việc buôn-bán lộn lộn nhưt là Mê-thương.

Thoàn như hành-pháp của Nam-kỳ mình ta đã có, sẽ thấy Tây-Nam thương-hội (hội buôn người Tây và người Nam) Pháp, Việt ngân-hàng (hàng cho vay của người Langsa và người Việt-nam) lập ra chung nhau mà trừ hiện Mê-thương cho thành tựu; Ấy đó tức việc buôn, còn có phương-pháp nào mà hay hơn?

Đặng-thức-Liên.

(Còn nữa)

HỘI NÔNG-NHIỆP TƯƠNG-TẾ

TỈNH MỸ THO

TỜ KẾT CHỨNG ĐẠI HỘI

Năm 1918-1919

(Tiếp theo)

Các việc

của hội làm trong năm

HỘI VIÊN

Cũng như các năm số hội-viên

càng ngày càng đông thêm.

Đến cuối năm 1918, số hội-viên vào số trường là 875, trở hơn năm rồi 10 người.

Lại có đơn điền-chủ thông Hội-trình và Lợi-mỹ xin lập thêm một hội nhánh tại Cái-lay.

Theo đơn xin thì hội này dặng 95 hội-viên. Như Đại-hội chấp đơn ấy thì số hội-viên sẽ dặng 970 người.

HỘI LÚA

Kho tàng. — Bấy cái kho của chúng ta cũng còn tốt tự nhiên, duy có một cái kho Chợ-giữa vốn là kho của người ta cất đã lâu năm rồi chúng ta mua lại, cho nên e bấy giờ bởi sự không thấu lâu nữa thì không ai coi giữ thì lâu ngày nó phải hư.

Kho Chợ-giao thì cất nơi vắng vẻ cũng bởi cơ nói trên đây mà e lâu ngày phải hư đi chẳng, cho nên trong hội xin bán 2 cái kho ấy đi.

Năm rồi Đại-hội định cất một cái kho tại đồng Tháp-mười mà bởi vì xăng mức kinh chừa rồi thì chưa định chắc dặng cái kho ấy chỗ nào, việc ấy năm nay Hội-đồng cai-quản sẽ lo liệu.

Lúa để vào kho hội: Năm 1918, trong hội-viên có một người gởi cho hội một ngàn rưỡi gia (1.500 gia) mà vay mà thôi.

HỘI CHO VAY

Số hội-viên vay bạc của hội ngân-hàng một ngày một trăm đồng, mà nói cho phải vay rồi thì cứ theo hạn lệ mà trả; chứ không có ai để cho hội mất công kiểm-thâu chi hết.

VĂN CỦA HỘI

Bạc vốn lập hội. 14.700\$00
Giá đất thế chun lập hội 588.000 00
Giá đất thế chun mà vay 492.900 00
Cộng . . . 1.095.600\$00

CÁC VIỆC CỦA HỘI NGÂN-HÀNG LÂM TRONG NĂM

1° — Cho vay thế chun lúa
Số người vay 1
Số bạc vay 500\$00
2° — Cho vay thế chun đất
Số người 37
Số bạc 21.500\$00

Cho vay thế chun đất
Số người 23
Số bạc 62.900\$00
Cộng số bạc cho vay thế chun đất 84.400\$00
Cộng chung số bạc cho vay 84.900\$00

Nợ chi thay giấ
Số người 170
Số bạc 32.410\$00

Nợ trên số bạc ngân
Số người 23
Số bạc 52.040\$00
Cộng số nợ chi thay giấ 84.450\$00
Cộng chung số bạc vay năm 1918. 169.350\$00

THẦU SỐ NỢ TRẢ TRONG NĂM

1° — Nợ vay thế chun lúa
Số nợ đến kỳ trả 500\$00
Bạc trả rồi 500.00
2° — Nợ chi thay giấ
Số nợ đến kỳ trả 137.750.00
Bạc trả rồi 53.300.00

Số còn thiếu, thay giấ 84.450.00
Trong số bạc 81.900\$00 nợ mỗi cho vay trong năm đó thì hội có lấy bạc của hãng Đổng-dương mà cho vay 69.400\$00, còn lại 15.500\$00 thì bạc trong tù của hội.

Theo lệ của hội thì số bạc nợ mỗi năm phải trả một phần năm; như:

PHARMACIE PRINCIPALE

Tiệm thuốc Tây này đẹp theo cách Văn-minh và lớn hơn hết trong Đông-dương này

LẬP RA TỪ NĂM 1865 HƠN TRƯỚC CỦA ÔNG HOLBÉ và RENOUX

Nay ông L. SOLIRÈNE, nhưt hạng hào-chê sư, kê nghiệp

ở Saigon, ngang nhà hát tây. Bán đủ thứ thuốc tây, tốt thượng hạng và giá lại rẻ Lục-châu chư quân-tử có cần dùng thuốc tây xin hãy gửi thơ cho tiệm thuốc này mà mua, thì sẽ được vừa lòng.

Cuốn ĐƯỢC-TÁNH LƯỢC-BIỆN đã xuất bản rồi. Ai muốn xin thì viết thư cho ông Solirène, ngài sẽ gởi cho không.

ta gánh lấy chàng? Nhưng việc đã lỡ rồi, thế bắt buộc đi, nên tôi phải vội vàng mượn trường « Thời-Báo » và Lục-tinh-Tân-văn » xuất hàng trước từ « Nam-Trung » mà trốn tình thật sự cho người khỏi hiềm nghi ta, cho người biết của ta rằng chẳng mich, đặc biệt lòng công chúng mà có đồng đáp từ lễ này, chứ Tháo có gì riêng mà Công với họ ông lợi? « Vì hơi động xa hơi sát. » Con gì nhọc hơn? Hay là ông nói rằng vì tình đồng-nghiệp, thực mà bỏ mà đây việc một lần chơi cho biết mặt. Vây mới Chạnh-Sắt cho, Bà-Nghiêm cho, sẽ hành vậy mới nghiêm chỉnh cho. Khả kính.

Lại còn một nỗi: Hay là tại cơ hội này có một mình ông mà lo rứa cái nhọc, cái họ cho giông-nổi ta bị khải-trứ chuyên chế đã mấy mươi đời rồi, thêm chỉ ngày nay mà ông rứa nó cũng không ra, nó cũng không đáng, làm cho ông dường bị gậm gán gà « Thực chi vô nhọc, khi chi khải tịch » thì ông cứ y còu nhỏ Tao-háo bỏ đời Lũng mà đi về chỗ. Cảnh vậy, thế vậy, làm cho ông phải róng tay khó kham. Biệt liên liên làm Bang-trường mà chịu đó lấy những lời khi bà cho ông đó; miễn há rời ông thì thôi, còn mà ai này nhọc, rồi ai này chịu. Đã biết chức Bang-trường của chức cũng là một chức vì hàng Phủ, huyện, cấp phó tổng của ta, nói rằng muốn làm Bang-trường, có khi ban-gi, có khi bỏ gi. Nhưng phải biết dân-khí ta khi này đông đáng thế, muốn dứt đường buôn với chức hứn vãng bởi công lợi cho quê-hương cho dân-lộc ta công hưởng mà thuốc cái tiếng thấp hơn của khách-trừ ta bây lâu đó, dần dần ta như thế, đừng nói Bang-trường, mà chính mà chỉ, đâu nói rằng ông Tri-trưởng Tân, cũng bỏ cho đồng bang ta nữa mà. Vây thì ta muốn khuyên nhủ đồng-bào ta buổi này, lời nói nặng phải ngó trước xem sau « U ký bất dục, vật thí u nhơn » mới là Chánh-Sắt cho, mới là Bà-Nghiêm cho.

Hi vọng chúng ta ngũ vực đã lâu đời rồi, nguồn lợi trong nước, chúng bưng gán hết rồi; Ngày nay ta mới chịu ghen nhường mắt, thì công-trình hủ bại muốn thiên, muốn đục tọc làm sao cho đồng. Ấy vậy, người (loại-nhân) trước đi trước, làm trước, kẻ (loại-nhân) sau, đi sau, làm sau, miễn là độc bị bện một ngày kia cho đến cái địa-vị đó mới thôi; chờ khi ngoạc chỉ làm, đã không hại cho người, mà ra gà nhà đó lên, rồi bỏ phê cái cor-bôi may mắn chúng của xã hội ta đi, ấy là một điều ta nên cầu-thần.

Hiện nay tương công hiềm trạng ngón sau lưng chộc núp dưới bóng chộc, quờ đến công phần mà chắc lấy cái lợi riêng, là có thể chẳng không. Song là công phải thì phương nào, thế nào cho người ấy biết vui niềm đau-ngứa đang chùng lo vực lấy cuộc tranh thượng, chứ đừng có kích bái nhau thái quá mà gây nên một đụn cứu chùng bóng nước, để

chàng lợi cho ta, mà lại giúp bầm thêm cánh, đó ông à!

Chi hàng giữ tâm lòng nóng nảy như ông, còn việc làm chung-dung theo thứ lớp; phạm việc chi cũng phải suy cho kỹ, nghĩ cho cùng, làm cho khách-trừ mà lòng, làm cho chúng nó chẳng khi ta mà trở lại kinh ta nữa, vậy mới phải trong phu dụng sự cho.

Thôi, những lời ông khi bực tức và hồ nghi cho tôi có tình ý riêng chi với nhà tư-bảo Annon « vì hơi động xa hơi sát » mà sai cái luật nhiệt thành của tôi « Nóng-cô » Lửa lòng nóng này của ông, không sao đâu, « thà mắt một bạn cố-giao, chẳng thà bỏ đồng-bào đồng-nghĩa. » Tôi mắt mê lầm, tôi vui vẻ làm, tôi cười xoà, tôi xin theo sau ông mà lần bộ.

NGUYỄN-TÔ-THỨC.

Tin Đông-dương

Người bán kê mua

Chiều hôm 13 Septembre trước cửa Thượng trí một bọn học trò vào một phố khách-trừ ở đó. Khi mới xăm xăm bước vào xem có đáng lật đất làm, đi thẳng đến tủ hàng lựa mua mấy quả balloon, lựa xong thời thò tay vào túi móc tiền ra trả, mới vừa ngẩng mặt lên, liền chập lưởi một tiếng rồi lại bỏ tiền vào túi mà đi đó lại mà đi ra ngay. Vừa đi vừa nói; Trường là hàng người Annam, té ra hàng khách-trừ mà chúng ta vào làm, rồi liền đi vào một tiệm của người Annam bán đồ gần đó mà mua.

Lại mới thấy kia vào một tiệm khách-trừ, mua một gói bánh ngọt, khi khách-trừ đã gói bánh xong thời thấy thấy ấy trả lại mà nói rằng tôi không mua nữa. Khách-trừ hỏi sao đã mua rồi lại thôi. « Vì không muốn mua đồ khách-trừ, để tiền mua cho Annam thời mới phải. »

Một người nhà quê ở vùng lên mua đồ cho con mà người con học trò ở trường Pháp-Việt. Hai mẹ con đi đến trước phố khách-trừ, mẹ muốn mua của nhưng người con nhất định mua của người mẹ, biểu mẹ nên mua của người Annam. Mẹ nghe lời ấy liền vào tiệm người mình mua đủ thức dùng mà lấy làm vui sướng lắm.

Cạp bắt vịt

Làng Nam-phố, Trời mùa này, người ruộng mắt lưa chưa gặt, máy chày phơi vị không có chỗ cho vịt ăn, phải dời tạm trại nuôi vịt vào các nơi ruộng hẻm trong núi. Khuya hôm 14 tháng 7, mây đưa chân vịt đang ngủ trong trại, con vịt thì đồng sàng mà nhốt ở trên cùm. Thình lình nghe vịt kêu la rầm lên: Con thì bay, con thì chạy, từ tung; một đứa chân vịt thức dậy, tay cầm cái dùi và cái thùng, tay đánh miếng la, chạy ra đến chỗ sau vịt, thì thấy một con cạp nhày ra, rồi vội lại chụp đứa chân vịt, thùng này cũng lạnh liền tránh lui xa ra, nhưng cái tay con cạp dài quá quỏ nó

một cái, trúng mạng tang nó ngã lăn xuống đất, nhưng cứ khó thàng và kêu cứu. Mây đưa trong trại tình ngộ, chạy ra xông kho mò kêu cứu; con cạp kinh phải bỏ cả vịt cả người mà chạy. Đưa bị cạp quỏ phải một đũa nặng xé mạng tang, và 2 đầu nhẹ ở trên tay, máu-me ra đầm đìa; đợi đèn sáng mới đi tìm chủ vào chỗ nhốt nhà thượng, tưởng may thì sông nhưng nay nghe nó chết rồi, thương thay!

NGÓ CÙNG

Sĩ-tử Phụ-huynh

Có nhiều Ông-Bà, gởi đến trách thiên trường sao có bỏ bước chẳng nơi rộng cho sĩ-tử ra chốn thị-thành được chút tự-do. Vây chúng tôi kính đáp lại sau đây: xin niệm tình miễn chấp.

TRINH:

Quý-ông và Quý-bà,

Chúng tôi mà kèm sĩ-tử chẳng nơi rộng ra một mình để hưởng chút tự-do nơi chốn thị-thành, chẳng qua là chúng tôi vì gánh phần khiển trách thay vì Ông-Bà giáo-hóa trò em, thì bôn phận chúng tôi háng lo lắng cho rời phần trách, chuyên kèm trò em gắng công đèn-sách đời-mộ sử-kinh.

Thoảng như ngày chúa nhật Ông-Bà muốn cho trò em ra viếng nơi thân-thích cùng người Ông-Bà phủ ở Saigon, thì chúng tôi xin chiếu khoán-lệ trường buộc như vậy:

1. Trò nào muốn ra buộc phải có người lãnh, mà như là phải được phân số nét na và học lực trong tuần khỏi khiển phạt mới được.—Trò nào có phần số nét mà không có người lãnh thì không được ra.
2. Người lãnh phải viết cho trường một cái giấy lãnh, bằng giờ cho trò về, bằng không, trường không cho lãnh ra. Khi lãnh ra có đều chỉ xảy ra tại thị thành thì người lãnh phải chịu. Mỗi khi trả về cũng phải có

giấy người lãnh nhận rằng trò mình lãnh ra quá có ở nơi mình trong ngày lãnh.

Nay chúng tôi kính xin ông bà phúc lại bôn trường rõ danh, chức phận, đường và số nhà người thân thích mà ông bà phụ ủy muốn cho trò em ra để trường biết mà cho lãnh, và như ông bà không ưng cho trò em ra thì cũng xin cho bôn trường rõ mà ghi nhớ. Rất cảm ơn ông bà.

Nay kính:
Nguyễn-xích Hồng.

Xin ghé mắt!

Kính cùng quý bạn Đồng-bang tri hiều:

Chúng tôi có cáo-bạch rằng đến ngày 25 Septembre 1919, chúng tôi sẽ dùng xe hơi đưa hành-khách từ Saigon đi Thủđạmvô và trở lại mỗi ngày hai chuyến; nhưng vì xe sửa chưa rồi, (Mấy mớ không chừng) ra lẽ chúng tôi bắt tất lui Chư-tôn, nên chúng tôi xin Chư-tôn miễn-nghĩ.

Chúng tôi hứa chắc rằng đến ngày 1er Octobre 1919, xe sẽ khi sự chạy chẳng sai.

Luôn dịp, chúng tôi kính tỏ cùng Chư-tôn rõ rằng: « Chúng tôi dùng xe hơi rước đưa hành-khách đây, « chẳng qua là muốn cho tiện bề qua « lại và đỡ chuyện hàng-hóa cho « Đồng-bang ta, ngõ hầu cuộc thương- « mại càng ngày càng tấn phát, chứ « chẳng có lòng nào muốn tranh « giành mỗi lợi của Langsa và Đồng, « bảo ta đâu ».

Vây xin Chư-tôn miễn-luận.

P. J. Đ. H. M. & Cie,
Commissionnaire Douane-Camionage,
80, rue d'Ormay et 56-64 Bd Charner Saigon.

Le Directeur,
Joseph H. MINH-Đ. H. A.,
61, Boulevard Charner, Saigon.

THƯƠNG TRƯỜNG

Gia các thứ hàng hóa của công

TÊN CÁC THỨ HÓA	BỀ ĐƯỜNG VÀ THƯƠNG		ĐƠN THƯỚC CHỜNG	
	CÁI CỬA CHỜNG	GỖ SỐC	ĐƠN CỬA CHỜNG	GIÁ GỖ SỐC KHÔNG VỐ
Cây để làm bàn,	Sào	033 x 033	0=45	2500
ghế, cất nhà	Cám-xe	"	0 45	32 00
v. v.	Dầu thông	"	0 45	18 50
	Trắc	"	"	"

LOẠI CÂY TRÂM	BỀ ĐƯỜNG	ĐƠN ĐOANH	TỶ 100	GIÁ
Cây công	1=50	Từ 0=10 đến 0=12	100	5\$
"	2 00	"	100	7
"	2 50	"	100	9
"	3 00	Chỗ tới bến Saigon 18\$	100	11
"	3 50	"	100	14
"	4 00	"	28	18
"	5 00	"	40	25

PHARMACIE PRINCIPALE
 NAY ĐANG...
 PILU...
 (Pilles diges...)
 PHIL: 3 R.

Nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa, nhà máy xay lúa

Nếu chú ý muốn mua một cái nhà máy xay lúa theo kim thời và lại to đẹp, chày nặng 5-10-15-20-30-50 hay là 100 tấn công là hơn 100 tấn gạo mỗi ngày (24 giờ).
 Nếu chú ý muốn bán tinh giá riêng đứng mà lắp hoàn thành một cái nhà máy xay lúa, đủ nhà, nền đất, ráp máy, cùng chày đến khi vận hành, nói tắt một đờn nghĩa là chày được.

Nếu chú ý muốn cách dễ trả tiền và thì hành cho gấp các việc của chú ý sai khiến, thì nên đến tại đây.

Bonnefoy & Cie

Đường d'Ormay mà suy tính và hằng ngày sẽ chỉ các đều của lịch cho, hoặc đưa coi kiểu thời (giờ đờ) cũng giá tiền.

Có nhiều giờ đờ làm bằng gỗ cứng đã có chịu cho nhiều chỗ thành từ rồi.

Sau này hằng chúng ta cho chú ý vị đặc nhà máy của chúng ta hay rằng: Chú ý vị và xa xôi không tiếng bề giao thiệp buôn bán lúa gạo cũng ngoại quốc thì hằng chúng ta sẽ hết lòng mà giúp cho; nghĩa là chịu giá cả đùm cho.

Hằng chúng tôi cho chú ý vị hay rằng: Tại hằng có sông Tân-khôi (chaloupe) à vapeur; mới và cũ, như chú ý vị muốn mua và cách trả tiền thì xin đến tại hằng mà suy tính.

TRỊ BIỆNH YU PHÁP

(Conseils medecaux)

Chú ý vị muốn cho trong nhà có một thứ rượu mà dùng trong lúc đau rét, hoặc nóng lạnh, thì vị không đáng tiền, thì hãy mua rượu Rhum của nhà rượu thiên học rất chúng đờ lại tốt hơn các thứ rượu rham khác.
 Hãy coi cho kỹ kẻo lầm thứ giả, hãy nhớ cho phải, cái vị đỏ đen nhãn trắng.

Ở bán trong các tiệm hàng xén

PILULES FOSTER

Spécial pour les maladies des reins et de la vessie

福德氏秘製保腎丸

人身之血每三分鐘過腎腎
 一次失血中之渣滓毒液
 腎臟司職有虧血中毒症
 延積可成痼疾如頭暈目眩
 五淋不潔或夜尿頻數或
 風濕痺痛或腰痛或四肢
 心驚悸或皮膚黃瘦或
 不治之症
 福德氏秘製保腎丸
 能治以上各症
 凡患以上各症者
 宜先服福德氏秘製保腎丸
 可服三丸及大便通順
 福德氏秘製保腎丸

La Véritable Marque (Etiquette fausse.)

PRIS : 3 fr. 50 le flacon, chez tous les pharmaciens.

TRẠI THỢ MỘC CHẠM VÀ CÁN Miehel NGUYỄN-HIỆP-HÒA

Tại chợ Lái-thiền, đường Abattoir

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Trại tôi dùng toàn chàm-lai, trặc, gỗ đống các màu theo kiểu kim thời.

Pháp-Việt Khách-lầu

(HOTEL DE FRANCE)

Nº 153 Rue Catinat Saigon

HUYNH HUỆ KÝ, QUẢN LÝ

Kính chng quý ông qui bà rở, tôi là chủ tiệm ngũ Nam-hồng-Phát Saigon, nay tôi cũng làm quản-ly tiệm ngũ Pháp-việt Khách-lầu số 153-155 đường Catinat, tôi mới sửa lại cho vừa ý qui ông và qui bà, phòng rộng rãi, sạch sẽ, có đường sắt, ván gỗ, nước trà và có chỗ tắm gội thông thả, xin qui ông qui bà thừa dịp đi Saigon, ghé lại tiệm Pháp-việt Khách-lầu mà nghỉ, thì tôi sẵn lòng tiếp rước qui ông qui bà luôn luôn.

Giá tiền phòng

Ngoại bang	24 giờ	1\$60
Hạng nhứt	24 "	1 40
— nhì	24 "	1 20
— ba	24 "	1 00

Cho mượn xe hơi

M. Nguyễn-hành-Điền « Quản-ly hãng Hậu-gian » tại Vinhlong, có sẵn hai cái xe hơi còn tốt hiệu Langsa « Clément Bayard và Licorne » để cho mượn.

Giá sẽ tính nhẹ hơn hết, đặng đi. Như là : Travinh, Caothor, Sadéc, Chomoi, Vungliem, và Catinum và vân.

Qui khách có thừa dịp đng cho tiệm đường thì thông tin cho M. Điền Gaiouset Vinhlong hoặc địa đờ cho người hay trước, người sẽ hết lòng tiếp rước và chăm tậ vô cùng.

Xin qui khách lưu tâm, giúp người đống-bang nên việc.

CÂN BẠI PHỤC KIẾN

Mỗi người đều biết rằng : Thuốc Pilles Pink nó hay bổ huyết. Trong các vị thuốc thiết có một mình nó bổ huyết hơn hết cho nên có một ông danh-sư kia, khen nó mà nói rằng : Mỗi hũn Pilles Pink là một cục máu. Tuy đã 20 năm nay thứ thuốc này có danh trong trào ngoại quốc mà lòng, mà cái sự nó bổ của nó với it "ngay" đờ rờ, chứ việc bổ huyết nó cần đng giốc cái hay.

Mỗi người đều biết rằng : Thuốc Pilles Pink nó hay bổ huyết. Trong các vị thuốc thiết có một mình nó bổ huyết hơn hết cho nên có một ông danh-sư kia, khen nó mà nói rằng : Mỗi hũn Pilles Pink là một cục máu. Tuy đã 20 năm nay thứ thuốc này có danh trong trào ngoại quốc mà lòng, mà cái sự nó bổ của nó với it "ngay" đờ rờ, chứ việc bổ huyết nó cần đng giốc cái hay.

PILULES PINK

(Bồ hoàn linh đơn)

Trong các tiệm thuốc có bán, có trữ tại tiệm thuốc của ông de Mari et Laurens Pharmacie Normale, Saigon.
 Mỗi hộp giá là 3 quan 50 ; 6 hộp 17 quan 50

Nguyễn-thời-Mạnh

Trại cura và các thứ ghê tại chợ Lái-thiền đường Abattoir, xin Quoi ông muốn đặt thì ghé thơ thường nghỉ hay là đến tại trại tôi, thì tôi sẵn lòng tiếp rước. Giá rẻ.

NGUYỄN-THỜI-MẠNH, chủ ký.

XA-BONG MAT-XAY

Tôi bằng các thợ lo-bông Mỹ-hay xuất bán trong (kann) mà giá rẻ hơn

Hiệu con chim Ác-lia

HAO-VINH Công-ty

(Hàng Annam) 146 bis, Rue Lefflore, Saigon

Lời tự thuật của một người đi du lịch

(Récit d'un foratier)

Trong buổi tôi đi du lịch xứ này sang mà cái tôi hay sai (hoặc điếm không biết bao nhiêu mà kể.

Tôi hát đã thử thuốc bán các nơi, đng có thử thuốc điếm Cigarette Diva thiết ngon hơn hết, hút nó không khô cổ và khỏi sanh bình hoen, vì thuốc này không có nhựa như các thuốc kia, khi nó thơm tho và dịu lén. Có bán trong các tiệm bán đồ tạp vật (épice-toie) và trong các quán cà-phê.

RƯỢU THUỐC HIỆU LA

QUINA GENTIANE

Chia Tu-tiên Saint-Paul báo chế.

Là một thứ rượu bổ làm cho các người đang trường thì những người nào muốn tăng trưởng thì nó cũng khi nào uống, ngày bình hoặc chỉ một vài ngày 1 ly (hoặc hơn, tùy ai cần).

Thứ rượu này, bán chế độ hàng hơn 650 năm rồi, với sự ông Don Manoel là thầy tu lại là người de san-Paul báo chế.

Trong các (hàng) cần đờ dùng nó và các danh sư đng đng nó thì cho bình ứng. Khét là các xứ nung nư thì hay dùng nó.

Ở bán trong các tiệm hàng xén.

XA-BONG MAT-XAY

HAO-VINH Công-ty (Hàng Annam)

146 bis, Rue Lefflore Saigon

Trình chng qui ông qui bà rằng; chúng tôi mới mới có cái hãng Annam, bán xa-bong Mat-xay thiết như sau này :

1 - Hiệu « Đầu ngựa một đng » 72 phần đng 2 - « Chim Ác-lia » 60

3 - « Xa-bong đen » Con Rồng 72

4 - « Đầu người minh ngựa » xa-bong Mat-xay thường.

Tại hằng chúng tôi cũng có bán sự : Ess. de menthe (Đầu mà) tốt như thường, côi Bông-Dương và giá rẻ.

Ess. pour Lotion.

Tổng-ly A. BERTHIER.

AA-GUNG MAI-AAI
DRN
 Và sau đó là
Hiệu con Rồng
HÀO-VINH Công ty
 146 bis Rue Lefebvre, Saigon
 Agents Indochine

SOCIÉTÉ DES TABACS
 DE L'INDOCHINE

(Công ty) (Hàng dương) (Vn) (đáp) (Công ty)
 Tư-bản: 6.000.000 fr.

Chính-sở Công-ty tại **PARIS**

Sở-Cai-tri và công-xưởng tại **HANOI**

Đầu-điền trồng thuốc lá tại **KIM-XUYẾN và VĂN-KHÉ**

Hiện có những tờ sau này gọi bán trong các hiệu:

XI-GÀ. NINA. Thuốc chữa vãn: **COQ (Con gà)**
FAVORITES. MÉTROPOLES
 và vãn
 Và thế thuốc lá vãn, chiếu khách, hiệu **PAGODE (Cái chùa)**

KHOẢN CHẤT THỦY
 (Nước ngọt tinh khiết)
VICHY
 PHÁP-QUỐC-TUYÊN
VICHY CÉLESTINS
 Có bốn loại nước uống tinh khiết ở Vichy: Vichy-Célestins, Vichy-Grande-Grille, Vichy-Hopital, Vichy-État.
VICHY GRANDE-GRILLE trị bệnh sỏi gan và bệnh...
VICHY HOPITAL trị bệnh thương tật, trường nhiệt...
VICHY-ÉTAT điều trị...
PHARMA VICHY-ÉTAT...
COMPAGNIES VICHY-ÉTAT...

Cách làm mai tế tiên

Viết thư cho hãng, Annam, Hào-vĩnh Công-ty, 146 bis Rue Lefebvre...
 biểu gửi contre-remboursement (cách tiền trao của lãnh nhà máy thép một hộp một trăm vé đầu Essence de menthe, hiệu LA-tiên, tức như trong còi Đông-dương, giá là mười lăm đồng (15\$00) mà thôi. Về bản lẻ lại cho trong vòng quen lớn một vé hai cật (0\$20) — mỗi vé lời 5 su, một trăm vé lời 5 đồng bạc, mười hộp lời năm chục, một trăm hộp lời năm trăm đồng bạc!

Viết thư đi, đừng bỏ qua dịp làm tế tiên, uống lăm, Ban đầu lời ít sau lời nhiều, bán buôn quen thói, làm giàu chẳng bao lâu!

Cho không! Hãy coi cho kỹ — Kể từ ngày nay một trăm người nào gửi thư đến mà mua dầu trước, hãng Annam Hào-vĩnh Công-ty sẽ vui lòng gửi cho không một kilo xà-bông mai-xây thiết, hiệu ngựa một sừng, (La Licorne), tốt nhất trong còi Đông-dương hay là một vé dầu thơm Essence pour Lotion: Eau de Cologne, Quinine, foin coupé để làm dù một lít các thứ dầu thơm ấy, tùy thích ai muốn thứ nào cũng được!
 Hãy viết thư mau đi, đừng bỏ mất cơ hội làm tế tiên uống lăm.

Hãng Annam, Hào-vĩnh & Co
 146 bis Rue Lefebvre Saigon.
 Kính đôn.

CORDONNERIE-CHAPELLERIE TONKINOISE
 GRAVURE SUR MÉTALX ET MAHONÉS
NGUYỄN-CHÍ-HÒA
 SAIGON — 83, Rue Catinat, 83 — SAIGON.

Tiệm đóng giày của tôi làm theo kiểu **Langsa** kim thời.

Tôi làm kỹ càng và thiệt tình bằng các thứ **Da bên tây hết** và tinh phải giá không đắt, chứ không phải như chỗ khác làm phá **Da xấu** mà bán rẻ.

Tôi có bán nhiều kiểu nón **Casque** thiết nhẹ và chắc, loại bằng **Ni-zam** hồ **Trắng và Vàng**.

Tôi cũng có thợ giỏi khắc **Con-đầu** **Bảng-dông** chạm **Mô-bia** da **Chim-thạch** để mà.

Có sẵn **Sách Mẫu (CATALÔ)** để kiếu và các thứ màu da gửi đến cho **Qui** đi lựa.

BÁN-SỈ CÓ GIÁ RIÊNG.
 NGUYỄN-CHÍ-HÒA **Kính mời.**

PHẢI DÙNG THUỐC BỔ VÀ TRỊ ĐÀM
 THIẾT HIỆU LÀ
ELIXIR TONIQUE ANTIGLAIREUX
 Của ông lương-y **GUILLÉ**
 Từ tám mươi năm nay thuốc **ELIXIR** có chế đờng của ông lương-y **GUILLÉ** lấy làm thần hiệu trong những bệnh **HƯ PHẾ**, đau trong **TÍ VỊ**, đau **TRÁI TIM**, **ĐAU GÂN**, **ĐAU MÌNH**, **RẾT VỎ DA**, hoặc **CHÓI NƯỚC**, **GIỆM KIẾT**, **BỆNH HO ĐÀM**, **ẢNH CƯỜNG**, **CHẾ GIÁC NGOẠI DA** và bệnh có **TRỪNG LẠI TRONG ĐẠ**.
 Ấy là một thứ **THUỐC XỔ** rõ rệt và rất hiệu nghiệm làm cho **HUYẾT RA TINH KIẾT**. Những bệnh gốc bởi **ĐÀM** hay là **MẬT** phát ra thì uống nó hay lắm.
 Bất kì thuốc trị đàm nào mà không có dấu ký tên **PAUL GAGE** thì chớ dùng.
 LẠI CÒ MỘT THỨ **THUỐC HOÀN XỔ** nữa cũng rất trong thứ **Elixir Tonique Antiglaireux** của ông lương-y **Guillé**.
 Chẩn chế trở thành ký hiệu **PAUL GAGE FILS**, một hàng bao chớ y **ANTIGLAIREUX** và **ELIXIR** phải ghi rõ tên ông y **PAUL GAGE FILS**.
 VÀ HÃY ĐỪNG ĐƯỢC PHẠM VIỆT SÀM

CÓ NHÀ MINH NHÀ MÁY CỐ QUYÊN
THAY MẶT CHO NHÀ ĐỐC SÔNG VÀ LÂM XE MÁY
TẠI THÀNH St-Étienne
 Mã thời
Mons F. NICKEL, CAFFORT Successeur, 83 rue Catinat, Calvairat số 36
 Có Bán SÔNG đủ thứ và đủ kiểu. BÉ **THUỐC, ĐÀN, XE-MÁY, ĐỒNG-HỒ** và đủ **NƠ-TRANG**. BÉ cả tất lại giá rẻ. **Lực-Châu** muốn mua vật chi thì xin đi thư như vậy;
M. F. NICKEL, CAFFORT Successeur, 83 rue Catinat. — SAIGON

*Correspondance
 Deux mille cinquante ex.
 Saigon le 8-10-19
 Nguyen-Chi-Hoa*

Saigon — Imp. de l'Union
 L'Administrateur Gérant: **NGUYỄN-VĂN-CỬA**